

To: Mr. Obrad Kesić

RS Office for Cooperation, Trade and Investment

1701 Pennsylvania Ave NW, Ste 300. Washington, DC 20006

Poštovani gospodine Kesić,

Dostavljamo Vam odgovor na pismo, za svaku tačku pojedinačno.

1. Izostanak fer pristupa

Tvrdite da vam je uskraćena mogućnost da osporite naše "lažne tvrdnje", a u svom obraćanju ipak niste dali nikakve dokaze da "proizvodimo lažne vijesti", kao što tvrdite. Ovo su neistinite i / ili pogrešne tvrdnje koje ste napravili kako biste potkrijepili svoju izjavu da smo iskazali nedostatak poštenja i generirali lažne vijesti:

a) Pogrešno tvrdite da nismo objavili da je bivši kongresmen McEwena direktor organizacije Savjet za nacionalnu politiku (Council for National Policy). Istinomjer se već mjesec dana bavi tvrdnjama zvaničnika RS o inauguraciji američkog predsjednika i svi ti članci su navedeni u tekstu koji komentarišete. Prvi tekst (objavljen 27.12.2016. godine, dostupan na linku: <http://istinomjer.ba/dodik-trumpova-inauguracija-predsjednik-saveza-nezavisnih-socijaldemokrata-na-balu-ekstremne-religiozne-desnice/>) daje opsežan pregled spora oko navodnog službenog poziva na inauguraciju koji je primio Milorad Dodik, uključujući i činjenicu za koju tvrdite da nismo objavili: da je g. McEwen direktor Savjeta za nacionalnu politiku (zajedno sa linkom i screenshotom web stranice ove organizacije). Ovdje je važno pomenuti i činjenicu da niti Vi niti gospodin Dodik nikada niste potvrdili da je pozivnica zaista došla od Boba McEwena (čak ste i u ovom pismu izbjegli da to direktno potvrdite). Štaviše, g. Dodik je pokazao pozivnicu sa izostavljenim potpisom, ostavljajući javnosti da nagađa od koga je došla – a većina informacija je ukazivala na McEwena. U svakom slučaju pošto nije bilo službene potvrde ili dokaza da ju je poslao Bob McEwen, mi nikada nismo ni tvrdili da je on pošiljalac tog pisma, niti smo ga tako predstavili. Fokus našeg teksta nije ni bio na njemu, nego na činjenici da je g. Dodik predstavio pozivnicu za neslužbeni događaj kao službenu pozivnicu Trumpovog prelaznog tima, čak tvrdeći da će „sjediti u sedmom redu“ na ceremoniji inauguracije.

Bivši kongresmen McEwen je još manje bio predmet teksta koji komentarišete – doslovno je pomenut jednom, u zagradi, kada je jasno adresiran kao „pretpostavljeni pošiljalac“ Dodikove pozivnice na bal pod nazivom „Vjera, Sloboda i Budućnost“ (Faith, Freedom and Future Ball). Nije bilo razloga da ponovno objavilujemo njegove biografske podatke (uglavnom prikupljene sa njegove privatne stranice, koja usput rečeno, ne spominje njegovu poziciju u Vijeću za nacionalnu politiku, niti u Trumpovom prelaznom timu) koji su predstavljeni u prvom tekstu. Nije jasno zašto izdvajate ovaj nebitni detalj i tretirate ga kao značajnu grešku i „nepravičnost“.

Nakon toga nastavljate da nas optužujete kako ne pišemo o navodnim napadima na McEwena i malicioznim telefonskim pozivima za koje tvrdite da je primio od „mnogih naših kolega „novinara“ i aktivista bošnjačkih NVO-a“, čineći to na namjerno uvredljiv i manipulativan način. Implicirali ste da smo trebali tražiti nešto za što nismo ni znali da postoji (navodno maltretiranje koje je pretrpio McEwen) o nekome ko je nije ni bio tema objavljenog teksta. To je besmisleno i očito ne služi nikakvoj drugoj svrsi osim da ponudi lažne dokaze za našu navodnu pristrasnost.

b) Tvrdite da namjerno nismo objavili slike pozivnica za inauguraciju koje je poslala Željka Cvijanović, te fotografiju CNN-a (“gigapixel”), jer one dokazuju da su Cvijanović i Dodik bile “zvanično” prisutne na inauguraciji. Ništa od navedenog nije tačno. Ne samo da smo objavili fotografije koje je Cvijanović poslala RTRS-u, već smo objavili cijeli članak koji sadrži navedenu fotografiju, link na tekst portala Klix u kome je prikazana Željka Cvijanović na CNN-ovom „gigapixelu“, kao i argumente koji opovrgavaju upravo ovo što ste napisali – da one dokazuju boravak Cvijanović na inauguraciji „u zvaničnom kapacitetu“. Link na ovaj članak (<http://istinomjer.ba/cvijanovic-u-washingtonu-privatno-o-drzavnom-trosku/>) nalazi se u tekstu koji komentarišete, te nije bilo nikakve potrebe da se navedene fotografije ponovo objavljuju.

Dalje, u svom pismu ponavljate netačne tvrdnje koje ste u sličnom obliku već iznosili u javnosti, pa ćemo ih ovde citirati od riječi do riječi. Tvrdite da su Snježana Dodik i Željka Cvijanović dobile “*zvanični paket pozivnica, izdat od strane zvaničnog Kongresnog komiteta za inauguraciju*” i da ih fotografija CNN-a “*jasno prikazuje, prije početka ceremonije, u prostoru za sjedenje (Zelena – Predstavnički dom - zona) rezervisanom za zvanične posjetioce, domaće i međunarodne. Takođe, pogrešno ste predstavili mjesto gdje su sjedile kao „zonu za posjetioce“, a ne za zvanične goste. Ovo je lako dokaziva laž, jer bi „posjetiocima“ bio omogućen samo pristup javnoj zoni za stajanje, iza prostora rezervisanog za goste sa zvaničnim ulaznicama za ceremoniju polaganja zakletve. CNN-ova slika i njihove karte dokazuju da su vaše izjave netačne. Ulaznice koje su nam obezbijedene došle su od člana Kongresa i bivšeg Predsjedavajućeg Republikanske partije. Takođe su nam obezbijedene karte u Žutoj (Senat) sjedećoj zoni, od strane jednog Senatora.*“

Za početak, u članku sa linka iznad, uporedo smo objavili fotografije pozivnice koju je predstavila Cvijanović i screenshot zvaničnog vodiča Zajedničkog Komiteta Kongresa za inauguralne ceremonije (“Inaugural Site Map & Guidelines”), koji pokazuje da se identičan dizajn i formulacija (uključujući izraz “requesting the honor of your presence”) nalazi na **svim kartama** koje je štampao Komitet, uključujući i one za stajanje zone, najudaljenije od zgrade Capitola. Karte su štampane u različitim bojama i obezbjeđivale su ulaz u različite zone, ali ne i pristup zgradi Capitola, gdje su boravile službene zvanice („zvanični gosti“).

Iako smo pregledali niz medijskih izvještaja o pripremama za inauguraciju, kao i zvanične prezentacije oba inauguralna komiteta (Kongresnog i Predsjedničkog), nigdje nismo našli ni pomena o tome da je zelena zona – ili bilo koja druga zona za koju su bile potrebne ulaznice - bila „rezervisana za službene zvanice“ kako ste vi ustvrdili. Nikada nismo osporavali činjenicu da su Cvijanović i Dodik imale ulaznice za inauguraciju – očito je da jesu, jer su boravile u dijelu u koji drugačije ne bi mogle ući. Ono što jesmo osporili je da su te ulaznice bile službene pozivnice, što bi opravdalo tretiranje posjete Željke Cvijanović Sjedinjenim Američkim Državama kao zvanične/službene posjete. Iza tog zaključka stojimo i dalje, a on je zasnovan upravo na dokazima kojima ga Vi pokušavate pobiti.

Naime, Vi tvrdite da su "posjetioci" mogli boraviti samo u javnom prostoru za stajanje, za razliku od „gostiju“ (koje nazivate i "zvaničnim gostima") koji su imali ulaznice. Ovakvo izvrtnje činjenica zaista je uvrjedljivo – naravno da smo sposobni obaviti "jednostavno Google pretraživanje" koje samo potvrđuje da posjedovanje ulaznice za inauguraciju ne znači da je neko „zvanični gost“. Kao što i sami zasigurno znate, Komitet je odštampao 250.000 ulaznica i podijelio ih članovima/cama Doma i Senata, koji su ih potom dijelili građanima/kama iz svojih biračkih jedinica, na njihov zahtjev. Napomenuli ste da ste dobili pozivnice od dva člana kongresa (jednog iz Doma i jednog iz Senata). Naravno da jeste, s obzirom da je to i bio jedini način da dođete do njih (osim ako ih niste kupili od treće osobe koja ih je dobila od svog/je zastupnika/ce u Kongresu, što u vašem slučaju nije bilo potrebno, s obzirom da ste američki državljanin i imate puno pravo da zatražite ulaznicu od svog zastupnika).

Predstavljajući sve gore navedeno kao dokaz nekakvog "službenog prisustva" Željke Cvijanović na inauguraciji, Vi i dalje nastavljate obmanjivati javnost. Nisu postojale nikakve "zvanične" i „nezvanične“ ulaznice za inauguraciju. Sve ulaznice su štampane od strane Zajedničkog komiteta Kongresa za inauguralne ceremonije, i u tom smislu sve su "zvanične", ali ne i u smislu toga da su osobe sa ulaznicama bile "zvanični gosti". Službene zvanice koje je pozvao inauguralni komitet bile su smještene na glavnoj platformi zgrade Capitola, a ne u dijelovima za koje su bile potrebne ulaznice.

Nadalje, vi ste ovdje izjednačili zone za sjedenje, sa zonama za koje su bile potrebne ulaznice, što je takođe pogrešno. Ulaznice su bile potrebne i za stajaće i za sjedeće zone, a pored njih je postojao i prostor za stajanje kome se moglo pristupiti bez ulaznice (non-ticketed area), na začelju Mall-a. Osim toga, CNN-ov "gigapixel" ne prikazuje Cvijanović i Dodik prije ceremonije, kako navodite. Fotografisane su tokom Trumpovog govora, u trenutku kada su se približile betonskoj ogradi koja razdvaja travnjak od platoa ispred Capitola, i kada su pravile „selfi“ koji su zatim poslale medijima

(<http://edition.cnn.com/interactive/2017/01/politics/trump-inauguration-gigapixel/>).

Kako bismo konačno završili sa ovakvim i sličnim besmislicama kojima konstantno pokušavate obmanuti javnost - o navodnim (ne)zvaničnim ulaznicama, (ne)zvaničnim gostima i posjetiocima, zvaničnim i stajaćim zonama i sl - dozvolite da još jednom ukažemo na zvanični prostorni plan inauguracije, koji pokazuje izgled ulaznica i detaljnu mapu zona kojima se pristupalo sa ulaznicama, a koje su jasno odvojene od zgrade Capitola. Nadamo se da ćemo time jednom za svagda razjasniti ova pitanja:

<https://www.inaugural.senate.gov/imo/media/doc/Inaugural%20Site%20Map%20and%20Guidelines.pdf>

c) Koristeći iste argumente pokušavate dokazati da su postojali i drugi "međunarodni gosti" u ulozi službenih predstavnika, prilažući link koji, po svoj prilici, ukazuje na sličnu predstavu za javnost, poput one koju ste pokušali izvesti sa Miloradom Dodikom i Željkom Cvijanović. Da preciziramo na šta mislimo, evo citata glasnogovornika Predsjedničkog inauguracijskog komiteta, koji direktno opovrgava navode iz članka koji ste nam poslali, gdje se tvrdi da su "vođe Izraelskog settler pokreta tretirane kao počasni gosti na Trumpovoj inauguracijskoj ceremoniji i balu."

„Jedini službeni predstavnici koji će biti pozvani su članovi diplomatskog tijela stacionirani u Vašingtonu, DC,“ rekao je on. (izvor:<http://www.timesofisrael.com/invites-in-hand-settlers-see-trump-inauguration-as-sign-theyve-arrived/>)

Ovo se može primjeniti i na ostale netačne tvrdnje oko pozivanja “zvaničnih međunarodnih gostiju” na inauguraciju, uključujući tu i Cvijanović i Dodika.

d) Lažno tvrdite da ste od početka izjavljivali da je Dodik bio pozvan na nezvanične inauguralne događaje “organizovane od strane uticajnih organizacija i pojedinaca” To je opovrgnuto i u samom članku koji ovdje komentarišete. Ovo je citat Vaše izjave od 28.12.2016. koju smo objavili u članku, gdje tvrdite da će Trumpova kampanja, pored uobičajenih zvaničnih poziva diplomatskim predstavnicima (ambasadorima u SAD), pozvati i strane zvaničnike, uključujući i Dodika:

“Na samoj zakletvi u velikoj meri su prisutni ambasadori svih zemalja. Ali, iz Trampove kampanje i organizacije postoji odluka da se pozovu i neki ljudi iz međunarodne zajednice s kojima žele da izgrade bolje odnose. Koliko znam, pozvano je do 20 stranih funkcionera, među kojima i predsednik Dodik, kao i Najdžel Faraž iz Londona.”

Također smo citirali Vašu izjavu gdje govorite da će Cvijanović sjediti u dijelu “rezervisanom za članove Kongresa, prijašnje i sadašnje”, što nije bila istina, s obzirom da su članovi 114. Kongresa (oni koji su prisustvovali), boravili na platformi Capitola, a ne u dijelu rezervisanom za posjetioce sa ulaznicama. Uoči inauguracije, čak ste izjavili i da ne možete otkriti gdje će sjediti Željka Cvijanović sjediti “iz bezbjednosnih razloga”, što je potpuna besmislica.

e) Pogrešno tvrdite da smo smišljeno umanjili značaj vašeg kontakta sa Reinceom Priebusom, te da smo ga opisali kao „bizaran“. Ova izjava je netačna i manipulativna. Pojam nije korišten kako bi opisao vaš kontakt (nismo sigurni ni šta bi to tačno značilo), nego da opiše sumnjive „dokaze“ koje ste ponudili Vi i gospođa Cvijanović kako biste dokumentovali navodne veze zvaničnika RS sa novom američkom administracijom. Još preciznije, ovim izrazom opisana fotografija objavljena zuz tekst u kom ste svoj slučajni susret sa šefom Trumpovog kabineta, na prijemu koji je organizovala „Grčka inicijativa“, predstavili kao svoje diplomatske aktivnosti. Ovaj neugovoreni i nezvanični susret dodatno je dobio na značaju kada je premijerka RS, Željka Cvijanović izjavila da su “Predstavnicima kancelarije RS-a već održali razgovore sa visokim zvaničnicima“, pozivajući se na vaše prisustvo na ovom prijemu – ako je vjerovati izvještavanju RTRS-a na tu temu. Smatramo kako je termin „bizarno“ ovdje sasvim opravdan, pošto ste navodne diplomatske aktivnosti vaše kancelarije prema visokim zvaničnicima Trumpove administracije, pokušali dokazati fotografijom vrlo loše kvalitete, snimljenom iza leđa g. Priebusa, za kog nije jasno ni da li je u tom trenutku uopšte svjestan da ga neko fotografiše (naročito u kontekstu ilustracije „sastanka na visokom nivou“).

Termin se jednako može primjeniti i na druge dvije fotografije snimljene na ovom prijemu, koje nismo objavili u tekstu (ali smo objavili link na članak u kojem su objavljene). Tvrdite kako smo namjerno izostavili ove fotografije jer one „potvrđuju vaše dokaze“ da ste uspostavili kontakte na visokom nivou, iako ste na jednoj od tih fotografija prikazani u sličnom usputnom susretu sa Georgom Papadopolosom, dok se na drugoj vidi g. Priebus kako prima Orden Svetog Pavla Grčke Pravoslavne Arhiepiskopije - slika koja nije nimalo relevantna za vaše tvrdnje o uspostavi diplomatskih kontakata – osim, možda, da pokaže da je g. Priebus zaista bio prisutan na ovom prijemu (što mi nismo ni osporavali).

Dalje tvrdite kako ove fotografije pokazuju „samo jedan aspekt vaših napora i kontakata uspostavljenih u posljednjih nekoliko sedmica uoči inauguracije“. Ipak, u maniru sličnom onom koji ste javno pokazali posljednjih mjeseci, vi ponovo izbjegavate dati bilo kakav specifičan detalj ili činjenični dokaz koji bi potvrdio tu tvrdnju. U isto vrijeme Vi nastavljate da insistirate

na dokaznoj vrijednosti fotografija koje doslovno ne dokazuju ništa osim da ste se sreli sa g. Priebusom i g. Papadopulsom jer ste bili prisustni na istom prijemu. Sve ovo čini izbor vašeg narednog „podnaslova“ prilično ironičnim.

2. Netačna, klevetnička i obmanjujuća upotreba statistike i dokaza

a) Optužujete nas da smo neistinito prikazali rad vašeg Ureda tako što smo koristili pogrešnu metodologiju i selektivne statistike, pod čime podrazumijevate našu usporedbu visine investicija iz SAD u RS, sa visinom sredstava utrošenih na Vaš Ured i druge firme koje je u SAD angažovala Vlada Republike Srpske. Dalje, tvrdite da je naša metodologija pogrešna jer se nismo fokusirali na Vaša postignuća, već na visinu investicija koje su u Republiku Srpsku ušle iz SAD.

Vašu tvrdnju da je poređenje *visine investicija iz SAD u RS* sa visinom sredstava potrošenih na *promociju investiranja u RS u Sjedinjenim američkim državama* smatramo besmislenom. Naravno da smo prikazali ekonomske trendove, a ne izolirane primjere poput onih koje navodite kao postignuća Vašeg Ureda (otvaranje ureda jedne firme u Banjaluci, jedna posjeta hirurga iz Jon Hopkins bolnice, promocija knjige autora rođenog u Bosni, koji živi u Americi...). Napominjemo da čak ni ovakve primjere nije moguće naći pobrojane na jednom mjestu, jer se tokom 3,5 godine postojanja Vaše kancelarije niste potrudili postaviti službenu web stranicu, koja bi pružila detaljan uvid u rad Vaše kancelarije i druge relevantne informacije. Uspostavljanje jedne takve web stranice bi bio dobar početak za pružanje detaljnijih informacija o svom radu koje ste nam ponudili, a u ime transparentnosti za koju tvrdite da primjenjujete u svom radu.

Netačna je vaša tvrdnja da su izvještaji o aktivnostima, koje spominjete u paragrafu iznad, dostupni u javnim dokumentima koje smo koristili kako bi prikupili informacije o Vašim finansijama. Tvrdite da smo ih namjerno zanemarili i fokusirali se samo na troškove, kako bismo “izazvali emotivnu reakciju čitaoca”. Ova optužba nema nikakvog temelja. Dokumenti koji su korišteni, kako je i naglašeno u tekstu, su polugodišnji izvještaji koje ste podnijeli u skladu sa američkim Zakonom o registraciji stranih agenata (Foreign Agents Registration Act). Kao što vam je dobro poznato, jedini detaljan pregled konkretnih aktivnosti u ovim izvještajima jeste spisak političkih aktivnosti, koje ste dužni dokumentovati prema FARA odredbama, a koje su definisane kao bilo koje aktivnosti kojima se nastoji izvršiti uticaj na američke institucije i zvaničnike/ce, kako bi se unaprijedili interesi “strane zemlje ili strane političke partije” (prijavili ste 123 takvih kontakata u dvogodišnjem periodu na koji se odnose izvještaji). Sve ostale aktivnosti su kratko narativno predstavljene, bez navođenja konkretnih ugovora, sporazuma ili događaja, uključujući i one koje ste u pismu naveli kao postignuća Vaše kancelarije i koje smo, po Vama “namjerno izostavili”. Ovdje još jednom prilažemo linkove na Vaše FARA izvještaje, kako bi razjasnili da takvi sadržaji u njima ne postoje, nasuprot Vašim tvrdnjama: [mart 2014.](#); [oktobar 2014.](#); [maj 2015.](#); [oktobar 2015.](#)

Dalje sugerirate alternativne modele komparativne analize, koji bi, po Vašem mišljenju, pružili tačniji prikaz odnosa troška i učinka Vaše kancelarije, kao što su poređenje Vaše kancelarije sa Ambasadom BiH u SAD, te sa drugim predstavničkim uredima gradova, regija i susjednih zemalja. Iako su ovakva poređenja irelevantna za članak koji komentarišete, svakako bismo bili zainteresovani za uvid u jednu takvu analizu, ukoliko je napravite.

Sa druge strane, zaista postoji nekoliko drugačijih pristupa koje smo mogli iskoristiti u donošenju zaključka o uspješnosti Vaše kancelarije, a koji bi imali više smisla s obzirom na opis poslova Vaše kancelarije. Takav bi, recimo, bio pregled „promocije trgovinskih odnosa“,

koji bi pokazao da se SAD već godinama nalazi oko 20. mjesta na listi zemalja u koje RS izvozi svoje proizvode, te da se ,odatle nisu pomjerile godinama, nakon što je došlo do strmoglavog pada izvoza iz RS u 2009. godini. Vrijednost izvoza je pala sa 171.396.000 KM u 2006. godini, na 12.557.000 KM u 2015, dok je uvoz iz SAD porastao sa 19.686.000 na 47.200.000 KM u istom periodu (izvor: Službene statistike RS-a o trgovini za period od [2006. -2010.](#) i [2011.-2016.](#))

Ove statistike bi se takođe mogle iskoristiti kako bi se uporedili javni izdaci za Vašu kancelariju do njenog osnivanja, sa izdacima za predstavništva RS u drugim zemljama. Svakako postoje i drugi uglovi, iz kojih se ova priča mogla sagledati da bi se dobila detaljnija analiza troška i učinka, koje nismo primjenili u ovom članku, što ćemo nastojati ispraviti u budućnosti.

b) Tvrdite da smo “pogrešno prikazali lobistički budžet RS, tako što smo sve troškove podvukli pod lobiranje, čak i kada s njim nisu imali veze“. Ova tvrdnja je tačna samo u toj mjeri da smo koristili termin “lobiranje” kao generalni termin pri opisu različitih kompanija koje je Vlada RS unajmljivala za usluge savjetovanja, reprezentacije ili zagovaranja u SAD. Ako nam predložite bolji termin, koji bi na sličan način obuhvatio sve ove aktivnosti, spremni smo da u skladu sa tim ispravimo korištenje ovog termina.

Sa druge strane, neopravdana je i maliciozna vaša tvrdnja da je ovaj termin ciljano upotrebljen sa namjerom izostavljanja ili iskrivljavanja činjenica, jer smo u tekstu priložili detaljan prikaz opisa poslova za koje je svaka od spomenutih kompanija bila unajmljena, te smo naveli tačne usluge i aktivnosti ovih kompanija za Vladu RS, onako kako su navede u FARA izvještajima. Štaviše, kako bismo detaljno prikazali sve ove informacije napravili smo i odvojen dokument, koji je sastavni dio članka i bazira se na 20 polugodišnjih FARA izvještaja, i dostupan je na linku:

https://document/d/1II2Su7Yw0fXNwXTj1mupQALdiH3_KMFh9CaYtexjDmU/pub.

Što se tiče ostalih Vaših navoda u ovoj „sekciji“, nejasno je o kakvom pravnom postupku protiv Paddy Ashdowna govorite, te kako je on povezan sa temom našeg članka.

c) Optužili ste nas da smo „selektivno predstavili vašu profesionalnu biografiju“, koju uopšte i nismo predstavljali s obzirom da nije bila od značaja za naš članak, fokusiran na vaše aktuelno djelovanje.

Vaši biografski podaci bili su tek usputno spomenuti i to svega dva puta:

- Jednom kako bismo pokazali da vaši poslovni kontakti sa Drinom Vlastelić Rajić datiraju od prije nekih 20 godina, iz vremena kada ste radili za istu firmu (ICN, tada u vlasništvu Milana Panića). S obzirom da je u pitanju vaša dugogodišnja poslovna saradnica, koja je trenutno uposlenica Kancelarije Vlade RS koju vodite, ali i partnerica u vašoj privatnoj firmi, očito je da to daje povoda za sumnje da koristite budžetska sredstva RS u svrhe unaprjeđenja odnosa sa poslovnim partnerima u sklopu svojih privatnih poslova. Ovaj biografski podatak je bio relevantan samo u ovom kontekstu i zbog toga je i spomenut u tekstu. Nikada se nismo bavili vašim političkim aktivnostima i stavovima i stoga nije bilo nikakvog razloga da ulazimo u to na koji način ste doprinijeli svrgavanju Slobodana Miloševića sa vlasti, što bi, po vašim riječima bilo „fer“ sa naše strane. Naprotiv, to bi isključivo imalo smisla da se naš članak bavio vama lično, što nije bio slučaj.

No, s obzirom da se već pozivate na ovaj dio svoje biografije kao relevantan, možemo primijetiti da njegovo isticanje nikako ne bi išlo u prilog vašim današnjim političkim stavovima, kao ni pozicijama sa kojih nas optužujete da „radimo u interesu stranih vlada.“ Konkretno, govorimo o izjavama poput ove koje ste dali na „Saslušanju o političkim turbulencijama u Srbiji“ ([Hearing on political turmoil in Serbia](#)), pred Komisijom za bezbjednost i saradnju u Evropi (US Helsinška komisija) u Washingtonu 1996. godine:

“Kako bismo podstakli mirno rješenje trenutne krize i demokratski razvoj u Srbiji, Sjedinjene države bi trebalo, između ostalog, da razmotre sljedeće opcije:

Prvo, nastaviti vršiti pritisak na gospodina Miloševića i njegov režim, održavanjem diplomatske izolacije i povlačenjem našeg predstavnika, gospodina Milesa, radi konsultacija, te ohrabrivanjem naših evropskih saveznika da urade isto sa svojim ambasadorima. Treba da nastavimo blokirati učešće Jugoslavije u regionalnim i međunarodnim ekonomskim i političkim sastancima, sve dok vlada ne pokaže spremnost na kompromis sa opozicijom. Dalje, trebamo razmotriti mogućnost uvođenja ciljanih ekonomskih sankcija protiv vladajuće elite u Srbiji i njihovih porodica. Drugo, treba da uključimo medije i nevladine organizacije u Srbiji u sve programe pomoći u regionu koji se trenutno finansiraju od strane vlade SAD.“

- Drugi put, vaši biografski podaci spomenuti su u vrlo kratkoj opasci da ste, kao član američke Demokratske partije, izrazili svoju podršku kandidaturi Bernie Sandersa, jer nam je to djelovalo čudno u poređenju sa podrškom za Trumpa koju sada pokazujete, te izjave u kojima izražavate velika očekivanja od Trumpove spoljne politike. Iako ne mislimo da smo spominjanjem ove činjenice iskazali nepošten ili neobjektivan pristup, spremni smo saslušati vaše argumente ukoliko smatrate da smo vas time prikazali u pogrešnom svjetlu.

3. Pristrasno i aktivističko novinarstvo sa (ne)jasnom političkom agendum

U ovom dijelu ne iznosite ništa osim serije tvrdnji bez ijednog dokaza kojim bi ih se potkrijepilo, te ćemo biti kratki u našem odgovoru. Naša objektivnost i fer novinarstvo je nešto na šta smo ponosni sada i na šta smo bili ponosni u svih 7 godina koliko postojimo. Optužbe slične Vašim, u smislu sadržaja i manjka dokaza, i ranije su nam upućivane od strane različitih političkih aktera u BiH, u zavisnosti od toga kako su naše analize ocjenjivale njihov rad.

Međutim, tokom dugog niza godina i nakon nekoliko hiljada ocijenjenih izjava i predizbornih obećanja, još nikada nismo morali da ispravimo niti jednu ocjenu ili tvrdnju. Tako nešto je od nas do sada zatraženo dva puta i oba puta smo uspješno predočili argumentaciju da su naše tvrdnje tačne. Također, rastući interes medija, kako lokalnih tako i globalnih, za naš rad (što je slučaj i sa analizom kojom se ovdje bavimo, kao što ste vjerovatno izvještjeni od strane osnivača i finansijera vaše Kancelarije), zajedno sa rastućim brojem čitalaca/čitateljki, svjedoči da su ljudi počeli da cijene novinarstvo potkrijepljeno dokazima sa jakim integritetom i da u ovom društvu kontrolisani i neetički medijski izvještaji neće više imati povjerenje građana.

Za kraj, svi naši članci sadrže jasne linkove na korištene izvore i koriste provjerene podatke i čvrste dokaze, o čemu može svjedočiti svako ko ih čita. Analiza o kojoj ovdje govorimo itekako se drži tog standarda; štaviše, smatramo da je ovo jedan od najargumentovanijih i najdokumentovanijih naših članaka. Mi bi vas ohrabрили da se i vi pridržavate istih standarda kada iznosite svoje tvrdnje i optužbe.

4. Manjak transparentnosti

Budući da je i ovaj paragraf pun špekulacija i izjava bez dokaza, također ćemo biti kratki u odgovoru. Mi smo potpuno transparentni u svim aspektima našeg rada: svo naše uredništvo je navedeno i svi članci su potpisani (ukoliko nisu pisani od strane grupe autora), metodologija je jasna i javna, svi naši izvori su uvijek citirani i linkani, i svo naše finansiranje je dostupno svakome ko ga zatraži zajedno sa svim našim finansijskim dokumentima i bilo kakvom drugom informacijom te vrste. Iako postoje lako pretraživi medijski izvještaji o finansiranju Istinomjera, da Vam olakšamo: Istinomjer finansira NED sa 71.000 USD u 2017 godini. Ovim sredstvima finansira se rad 6 ljudi na Istinomjeru, koji obrade preko 300 izjava godišnje, naprave preko 50 analiza i prate preko 600 obećanja koje su u svojim izbornim kampanjama dale partije na vlasti na entitetskom i državnom nivou u BiH. I, kao i vaša kancelarija, mi u cjelosti dokumentujemo svoje troškove vlastima BiH, te bilo kojoj drugoj državi ukoliko naši fondovi dolaze od njih. Ostale stvari koje ste naveli u Vašem pismu nećemo adresirati, budući da nismo predmet istih, premda ste, uz optužbe, iznijeli nekoliko diskutabilnih političkih stavova o kojima bismo rado debatirali. U svakom slučaju, ostavićemo taj ostatak debate za neku drugu arenu, jer to ovdje nije tema.

Na kraju, vaša optužba da smo prekršili Kodeks ponašanja fact-checkera je posebno manipulativna i neistinita, iz nekoliko razloga. Prvo, originalni članak na koji se pozivate nije provjera izjave (fact-check), nego analiza. To je jasno vidljivo iz nedostatka ocjene koju dajemo svim člancima u kojima provjeravamo izjave. Međutim, ni u ovom tekstu ni inače nismo prekršili Kodeks na koji se pozivate i njegove principe, koje navodimo u cjelosti:

1. „POSVEĆENOST NEPRISTRASNOSTI I FER ODNOSU: Provjeravamo izjave koristeći isti standard za svaku izjavu. Ne usmjeravamo naše provjere ni na jednu stranu. Pratimo isti proces za svaku provjeru i puštamo da dokazi vode naš zaključak. Ne zagovaramo ili zauzimamo pozicije na temama koje provjeravamo.”

Do sada smo provjerali stotine izjava vodećih članova političkih partija i nosioca javnih funkcija u BiH, kao i ispunjenost predizbornih obećanja na entitetskom i državnom nivou od mandata 2006-2010. do danas. Čvrsto stojimo pri tome da smo ih sve uvijek tretirali po istim standardima. U šest i po godina koliko postojimo, nismo morali napraviti niti jednu ispravku naših ocjena. Imali smo ukupno dva zahtjeva za ispravke i u oba slučaja dokazali da smo u pravu, pri čemu smo objavili i zahtjeve za demant i naše odgovore na njih.

2. „POSVEĆENOST TRANSPARENTNOSTI IZVORA: Želimo da naši čitaoci mogu provjeriti naše nalaze sami. Dajemo sve izvore u detalje kako bi čitaoci mogli replicirati naš rad, osim u slučajevima kad je lična sigurnost izvora može biti kompromitovana. U ovim slučajevima, dajemo detalja koliko je moguće.“

Sav naš rad – uključujući i ovaj članak – je uvijek bio potkrijepljen izvorima koje je moguće provjeriti. Nikada nismo objavili mišljenje ili glasinu i predstavili to kao činjenicu.

3. „POSVEĆENOST TRANSPARENTNOSTI FINANSIRANJA I ORGANIZOVANJA: Transparentni smo oko naših izvora finansiranja. Ako dobijamo sredstva od drugih organizacija, osiguravamo da finansijeri nemaju uticaj na zaključke koje iznosimo u našim izvještajima. Dajemo profesionalnu pozadinu svih ključnih ljudi u organizaciji i objašnjavamo našu organizacionu strukturu i pravni status. Jasno naznačujemo način kako čitaoci mogu komunicirati sa nama.

Nikada nismo pokušali sakriti bilo kakvo naše finansiranje ili bilo kakve izvore naših prihoda. Naš rad na Istinomjeru je finansiran od strane NED-a i to je moguće lako naći online, budući da postoji nekoliko lako pretraživih medijskih članaka o tome. Bilo kakav zahtjev za naše finansijske dokumente ili neke podatke o našim finansijama se uvijek dostavlja u roku od nekoliko sati ili dana (u zavisnosti od toga koliko nam vremena treba da izdvojimo traženu informaciju) svakome ko to zatraži.

4. „PREDANOST TRANSPARENTNOSTI METODOLOGIJE: Objlašnjavamo metodologiju koju koristimo da izaberemo, istražimo, napišemo, editujemo, objavimo i ispravimo naše članke. Ohrabrujemo čitaoce da nam šalju zahtjeve za istraživanje i transparentni smo oko toga zašto i kako istražujemo.“

Ponovno, ovo je slučaj kako sa ovim člankom, tako i sa cijelim našim radom.

5. „PREDANOST OTVORENIM I ISKRENIM KOREKCIJAMA: Objavljujemo politike nših ispravki i pratimo to bez pogovora. Ispravljamo jasno i transparentno u skladu sa politikom ispravki, ten a svaki način pokušavamo da i čitaoci vide ispravku.“

Do sada se nije desilo da nam je neki članak ili nalaz ispravljen. Do sada smo imali dva zahtjeva za ispravke. Oba puta smo ih objavili u cijelosti i dostavili javni i objavljeni odgovor na zahtjeve. U oba slučaja, oni koji su tražili ispravke nisu se ponovo javljali da ospore činjenice date u odgovoru.

Kontaktiranje Poynter instituta je jasno bio zlonamjeran potez sa Vaše strane, jer ste se koristili insinucijama, logičkim nekonzistentnostima, nepotpunim i pogrešnim tvrdnjama, mišljenjima predstavljenim kao činjenice i politički ostrašćenim optužbama u pokušaju da naškodite našem kredibilitetu – radeći tako upravo one stvari za koje nas u svom pismu optužujete.

Sve u svemu, nalazimo da je ton Vašeg pisma nedostojan javnog službenika, posebno u dijelovima gdje replicirate isti agresivni ton prema medijima i civilnom društvu po kakvom su poznate vlasti u RS.

Međutim, uzimamo u obzir da ste trebali dobiti priliku da date komentar na članak prije nego što je objavljen, iako strategije „spina“ koje demonstrirate u Vašem pismu daju malo nade da bi taj odgovor doprinijeo utvrđivanju relevantnih činjenica. No, budući da ste pokazali želju za otvorenim dijalogom, te ponudili da date detaljni uvid u Vaš rad i da objasnite Vaše izjave i tvrdnje, prihvaćemo te vaše ponude kao kredibilne. S tim u vidu, želimo da Vas javno upitamo o sljedećem:

- Kolika je bila mjesečna renta kancelarijskog prostora Kancelarije RS za saradnju, trgovinu i investicije u posljednje dvije godine (molimo prikažite dokaze)?
- Da li koristite, ili ste nekada koristili, isti poslovni prostor za Vašu privatnu firmu “TSM Global Consultants” i RS Kancelariju za kooperaciju, trgovinu i investicije (molimo prikažite dokaze)?
- Da li je Vaš treći partner u “TSM Global Consultants”, Steven E. Meyer, ikada bio angažovan od strane RS kancelarije za kooperaciju, trgovinu i investicije? Ako da, za šta je bio angažovan (molimo prikažite dokaze)?
- Da li je ikada izvršena revizija poslovanja Vaše Kancelarija od strane nezavisne kompanije i da li je urađena „cost/benefit“ analiza Vaših aktivnosti (ako nije, da li je takva analiza u planu)?

- Ko je angažovan po ugovorima za “vanjske konsultantske usluge” koje navodite u Vašim FARA izvještajima i za šta su ugovorna lica bila angažovana (molimo prikažite dokaze)?
- Kakav “pravni proces protiv Paddy-ja Ashdown-a” spominjete u pismu? Molimo prikažite dokaze kada i gdje je ovaj slučaj pokrenut i kako je razrješen.
- Ko su „član Kongresa i bivši lider Republikanske partije“ i „jedan Senator“ za koje tvrdite da su Vam obezbijedili ulaznice za inauguraciju? Kako i u čije ime su ove karte dobijene? (Molimo prikažite dokaze)
- Da li imate ikakve činjenične dokaze koji na bilo koji način opovrgavaju bilo koju od tvrdnji koje smo mi dali u članku na koji se referirate, ili u ovom pismu koje Vam dostavljamo? Ako da, molimo dostavite izvore u provjerljivom obliku.